

Національний
банк України

Поточні тенденції, зміни в регулюванні банківського сектору

Віталій Ваврищук
Департамент фінансової стабільності
17 жовтня 2019 року

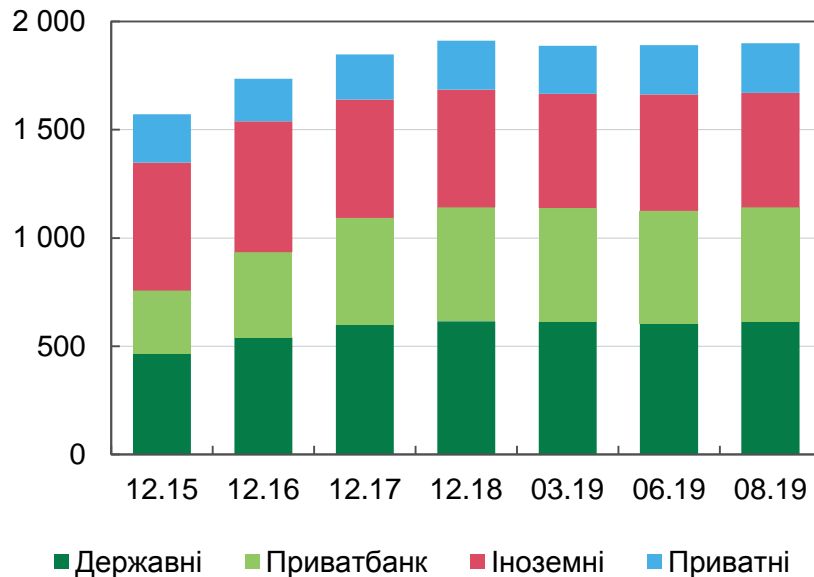

Головне

- Чисті гривневі кредити фізичним особам продовжують динамічно зростати: +29.9% р/р на кінець серпня. Високий попит дозволяє банкам не знижувати вартість кредитів. Їх темпи зростання залишаються високими.
- У 2019 вперше за чотири роки частка ОВДП у чистих активах скорочувалася.
- Чисті гривневі корпоративні кредити зросли у серпні на +4.8% р/р, у валюті – на 1.5% р/р у доларовому еквіваленті.
- Якість кредитів покращилася в усіх групах банків, крім російських, через зростання портфеля роздрібних кредитів. Частка непрацюючих кредитів становила 49% на кінець серпня.
- Частка бізнесу та населення у зобов'язаннях історично висока – 81.3% на кінець серпня.
- Темпи зростання гривневих депозитів стабільні. На кінець серпня 2019 – +15.2% р/р.
- Прибуток сектору в січні - серпні 2019 року становив 44.3 млрд грн (+3.2 рази р/р). Понад половину – прибуток Приватбанку.
- Операційний прибуток до резервування збільшився на 72.3% р/р. Операційний дохід збільшився на 36.9% р/р. Чистий процентний дохід зріс на 18.4% р/р, в основному за рахунок активного споживчого кредитування.
- ROE сектору за 8 міс. 2019 - 40%.

У 2019 частка активів державних банків незначно зросла

Загальні активи банків, млрд грн

Кількість банків

	2015	2016	2017	2018	Вер-19
Платоспр					
оможні	117	96	82	77	76
- зміна	-30	-21	-14	-4	-1
Державні	7	6	5	5	5
- зміна	0	-1	-1	0	0
Іноземні	25	25	23	21	21
- зміна	0	0	-2	-2	0
Приватні	85	65	54	51	50
- зміна	-30	-20	-11	-2	-1

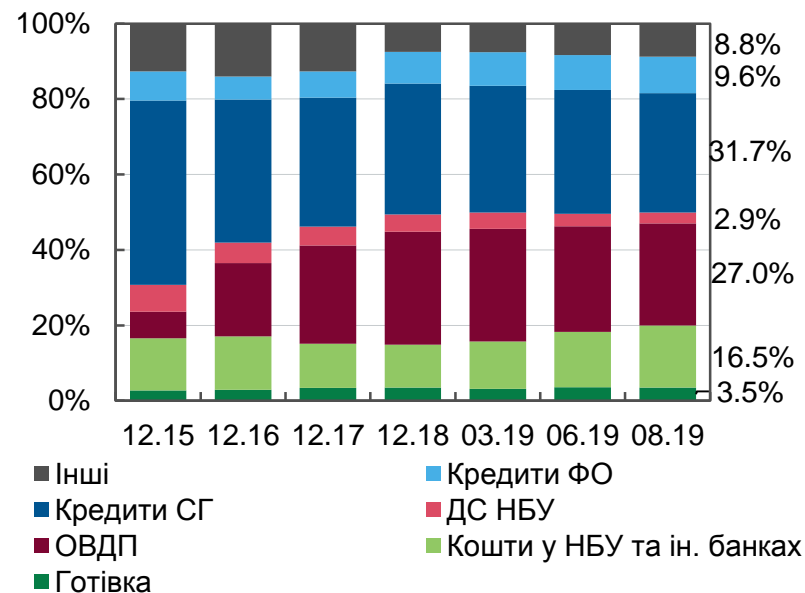
Джерело: НБУ.

Платоспроможні банки поділено на групи згідно з класифікацією у відповідному звітному періоді. Підпис на графіку - кількість банків.

- 76 банків працюють на ринку станом на початок жовтня.
- Лише 1 банк було визнано неплатоспроможним за останні 2 роки – ряд банків зливалися з іншими або були реорганізовані у фінансові компанії.
- На ринку домінують державні банки. Реформи почалися у 2018 році.
 - Призначено нові наглядові ради з незалежними директорами.
 - IFC планує інвестувати в Укргазбанк.

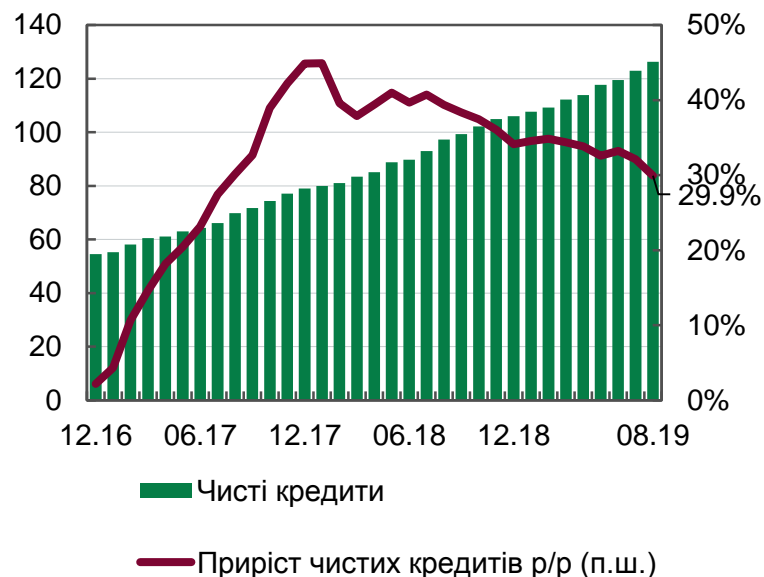
Активне роздрібне кредитування змінює структуру активів

Структура чистих активів сектору за складовими

Джерело: НБУ.

Чисті гривневі кредити фізичним особам

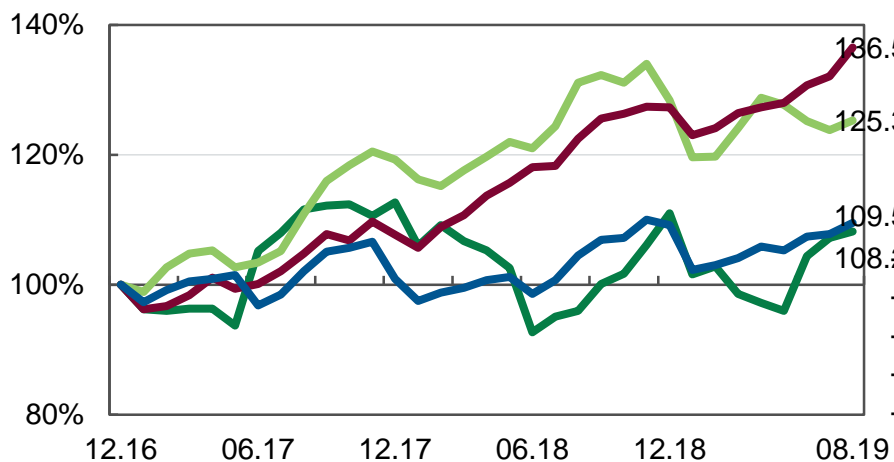

У банках, платоспроможних на 01.09.2019, з нарахованими відсотками.

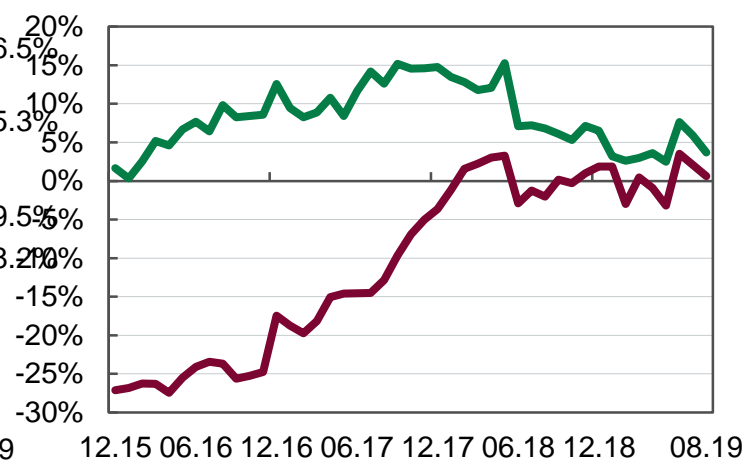
- Частка чистих кредитів бізнесу скоротилася з 34.7% у 2018 році до 31.7% у 2019.
- Після падіння частки роздрібних кредитів у 2015-16 роках, їх частка з 2017 стабільно збільшувалася (до 9.6% на кінець серпня 2019 року).
- Чисті гривневі кредити фізичним особам останні два роки зростали на 30-35% р/р. Найактивнішими були вітчизняні приватні та державні банки.
- Частка ОВДП та депозитних сертифікатів НБУ у 2019 скоротилася на 4.6 в.п. до 30% у серпні. Основний фактор – купівля нерезидентами ОВДП за одночасного погашення ОВДП у портфелі банків.

Корпоративні кредити зростають, але поки мляво

Чисті гривневі кредити суб'єктам господарювання, 2016=100%

Чисті кредити суб'єктам господарювання (без Приватбанку), р/р

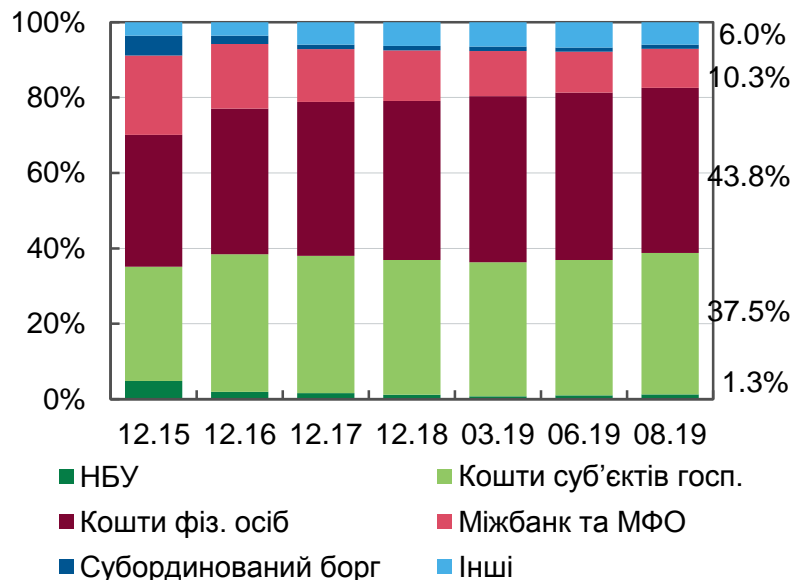
— Державні — Іноземні — Приватні — Усі банки — Гривня — Ін.валюта (дол. еkv.)

У банках, платоспроможних на 01.09.2019, з нарахованими відсотками.
Джерело: НБУ.

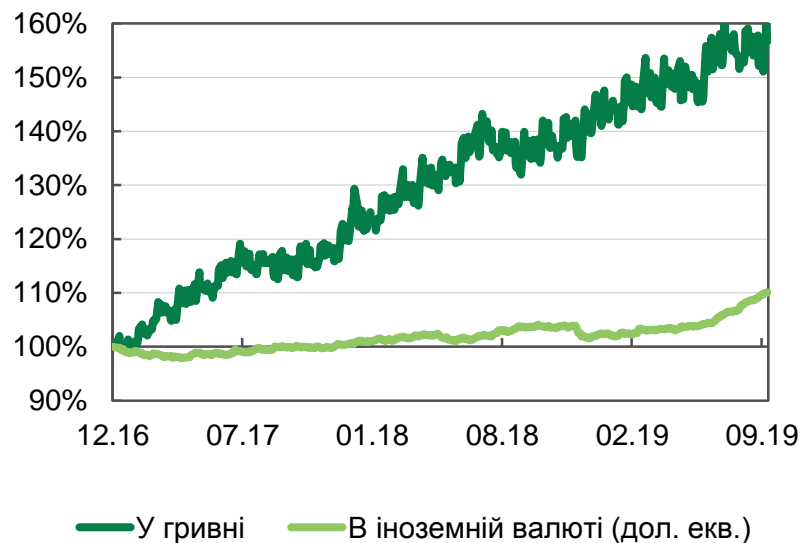
- Чисті гривневі корпоративні кредити на кінець серпня 2019 зросли на 4.8% р/р, валютні – на 1.5% (у дол. еkv.).
- Середній темп приросту чистих гривневих кредитів без Приватбанку у 2016-19 роках – 8% р/р.

Кошти населення стабільно зростають

Структура зобов'язань

Динаміка коштів фізичних осіб, 2016 = 100%*

Джерело: НБУ.

- Частка депозитів фізичних осіб та підприємств у зобов'язаннях банків на 1 вересня 2019 року перебувала на одному з найвищих рівнів 81.3%.
- Станом на 1 вересня 2019 року гривневі депозити фізичних осіб зросли на 15.2% р/р, у валюті - на 5.7% р/р в екв. дол. США.

Ринок повільно реагує на зменшення ключової ставки НБУ

Відсоткові ставки за новими кредитами, % річних

Облікова ставка НБУ та вартість нових депозитів і кредитів* у гривні, % річних

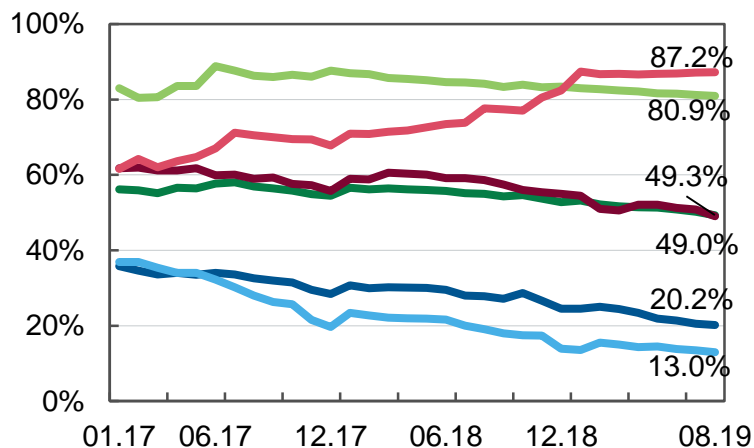
Джерело: НБУ.

* За щоденними даними, 5-денна ковзна середня.

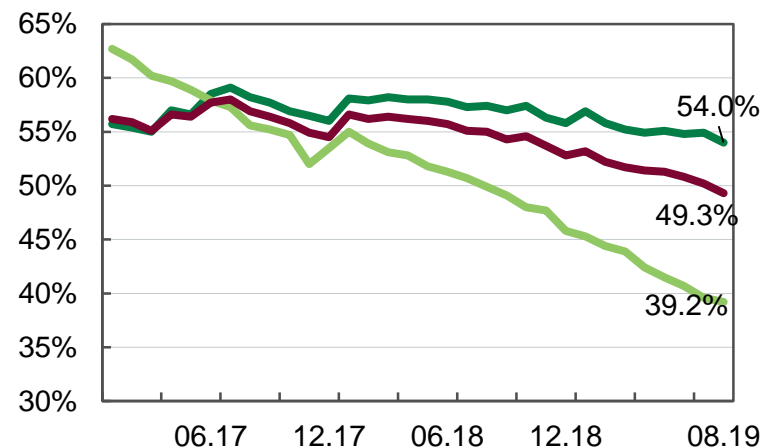
- Високий попит на споживчі кредити не дозволив зменшити вартість retail loans: за рік гривнева ставка зросла до 33.8% річних у серпні.
- Вартість гривневих кредитів бізнесу тримається незмінною на рівні 18% річних.

Нове роздрібне кредитування покращує якість кредитного портфеля

Частка непрацюючих кредитів*

— Усі банки
— Держбанки
— Інші банки
— Приватбанк
— РФ
— Найбільші 5 іноземних**

— Кредити, надані суб'єктам господарювання
— Кредити, надані фізичним особам
— Усі кредити, включно з міжбанківськими

* Включно з міжбанківськими кредитами; усі банки, включно із неплатоспроможними; без позабалансових зобов'язань.

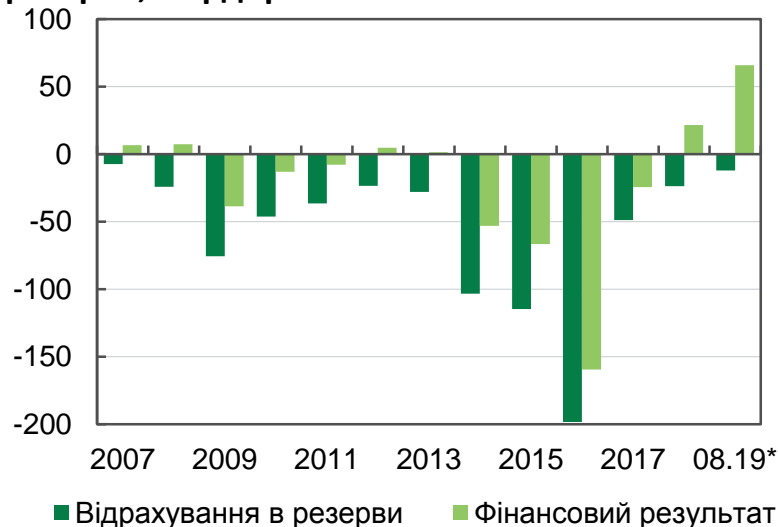
** Найбільші за чистими активами станом на 01.09.2019 5 іноземних банків (крім банків РФ).

Джерело: НБУ.

- Частка непрацюючих кредитів скоротилася до 49% у серпні 2019 року. Найвідчутніше скорочення – у приватних та іноземних банках (крім російських).
- Головна причина – зростання нового роздрібного кредитування: частка непрацюючих роздрібних кредитів за два останні роки скоротилася на третину до 39%.
- На зниження частки непрацюючих кредитів у держбанках вплинула низка фінансових реструктуризацій проблемних кредитів.
- Рівень покриття резервами непрацюючих активів понад 93%.

Половина активів сектору працює високоприбутково

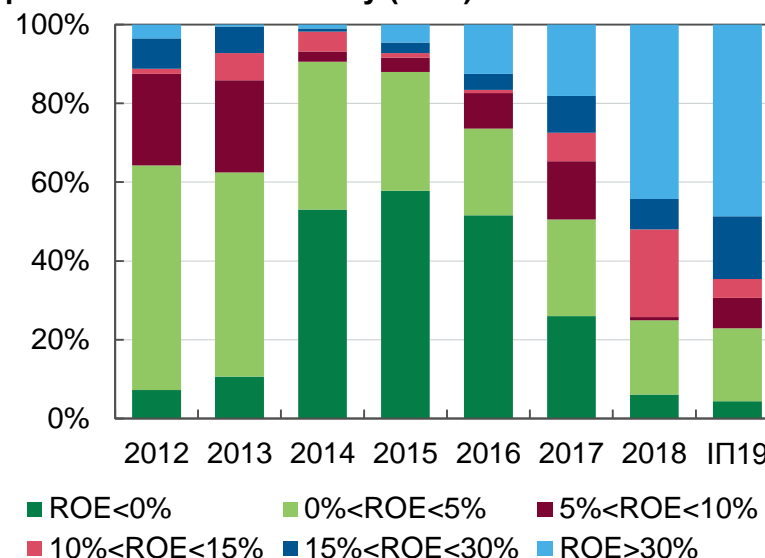
Фінансовий результат та відрахування в резерви, млрд грн

* ануалізовані дані
Джерело: НБУ.

- Прибуток сектору в січні - серпні 2019 року становив 44.3 млрд грн (+3.2 рази р/р), понад половину забезпечив Приватбанк.
- Операційний прибуток до резервування збільшився на 72.3% р/р. Операційний дохід збільшився на 36.9% р/р.
- Чистий процентний дохід зріс на 18.4% р/р, в основному за рахунок активного споживчого кредитування. Чистий дохід від комісійних платежів збільшився на 14.5% р/р, лідирують банки, що активно працюють з безготівковими розрахунками.
- ROE сектору за 8 міс. 2019 - 40%, за 2018 рік – 15%.

Розподіл активів банківського сектору за рентабельністю капіталу (ROE) банків

Регуляторні зміни

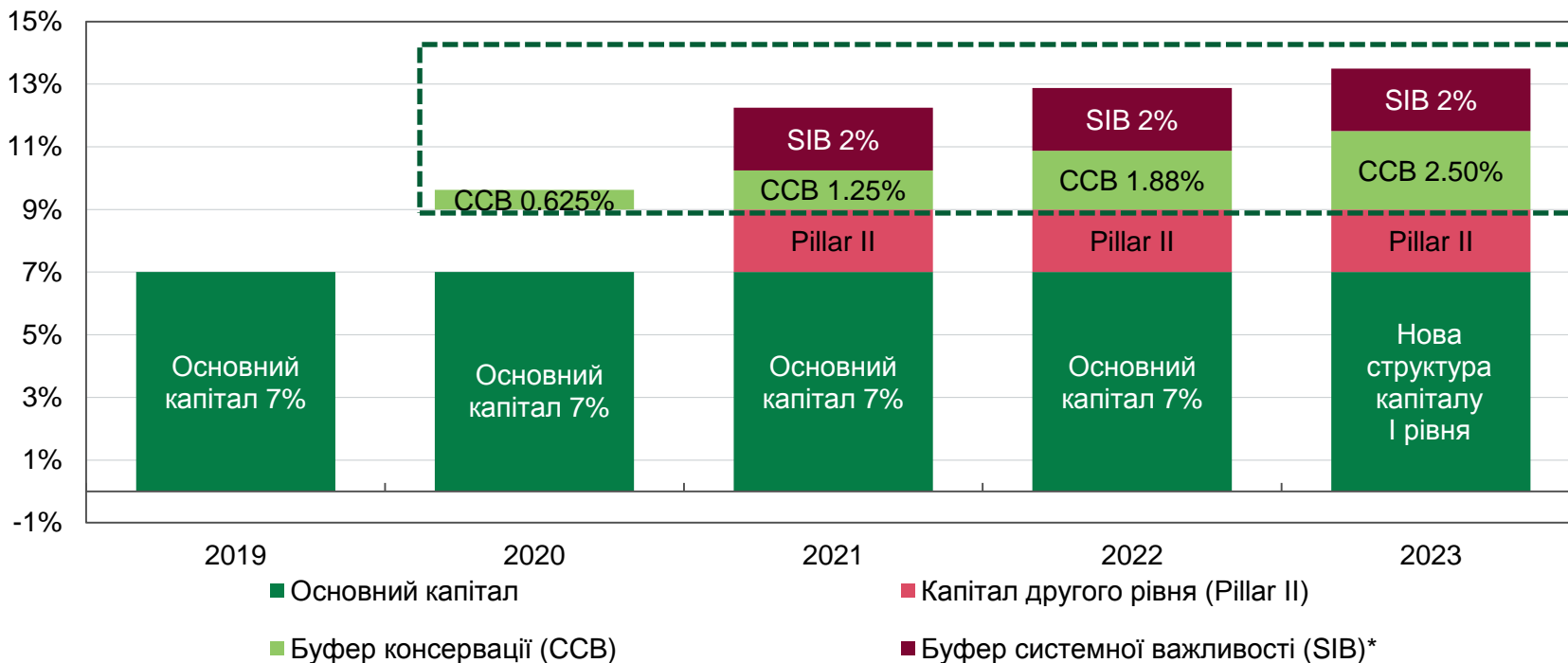
Очікувані регуляторні зміни

* Contingent Convertibles

Вплив нових регуляцій на показник адекватності капіталу

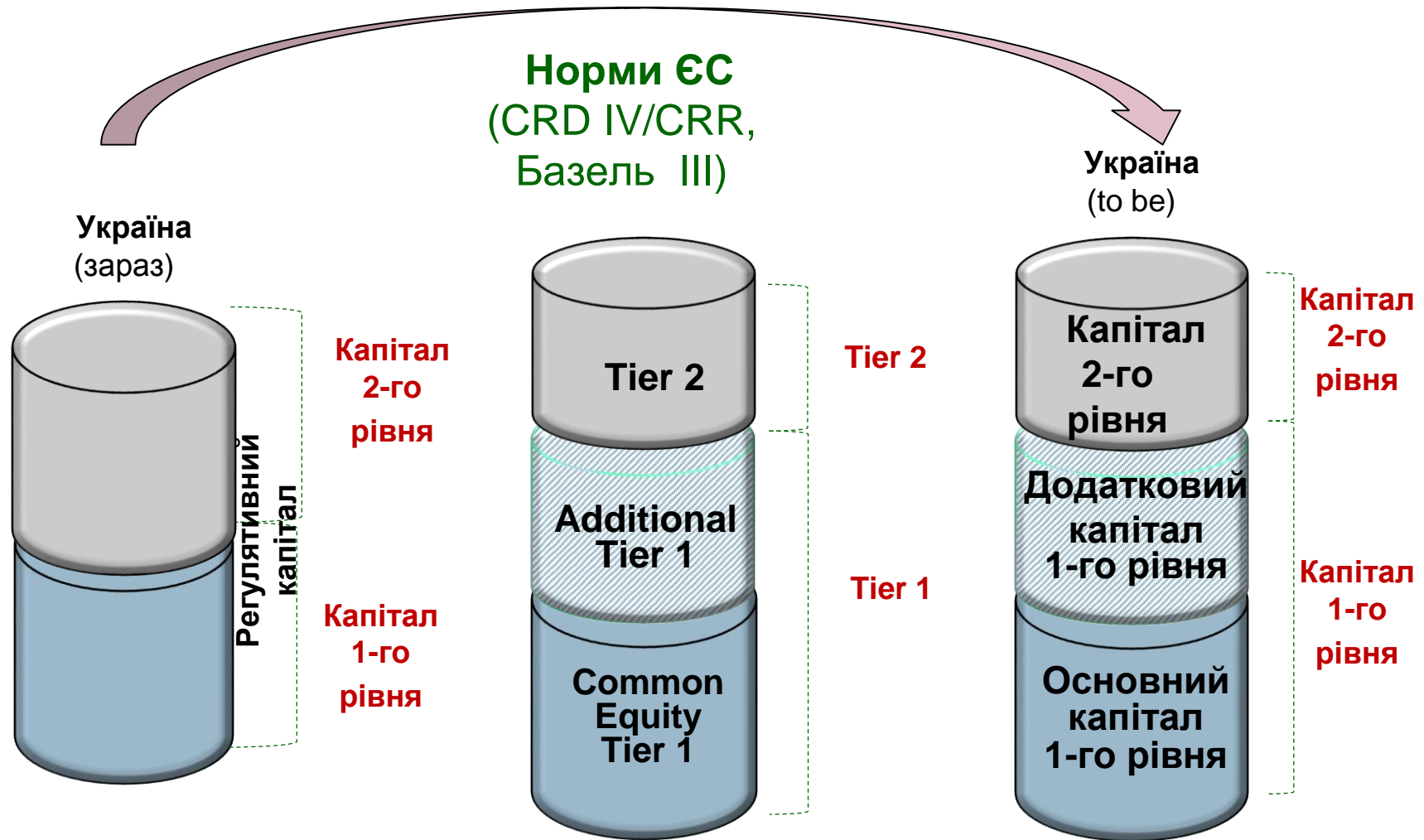
Оцінки зростання показника адекватності капіталу із запровадженням нових інструментів регулювання капіталу

Джерело: НБУ

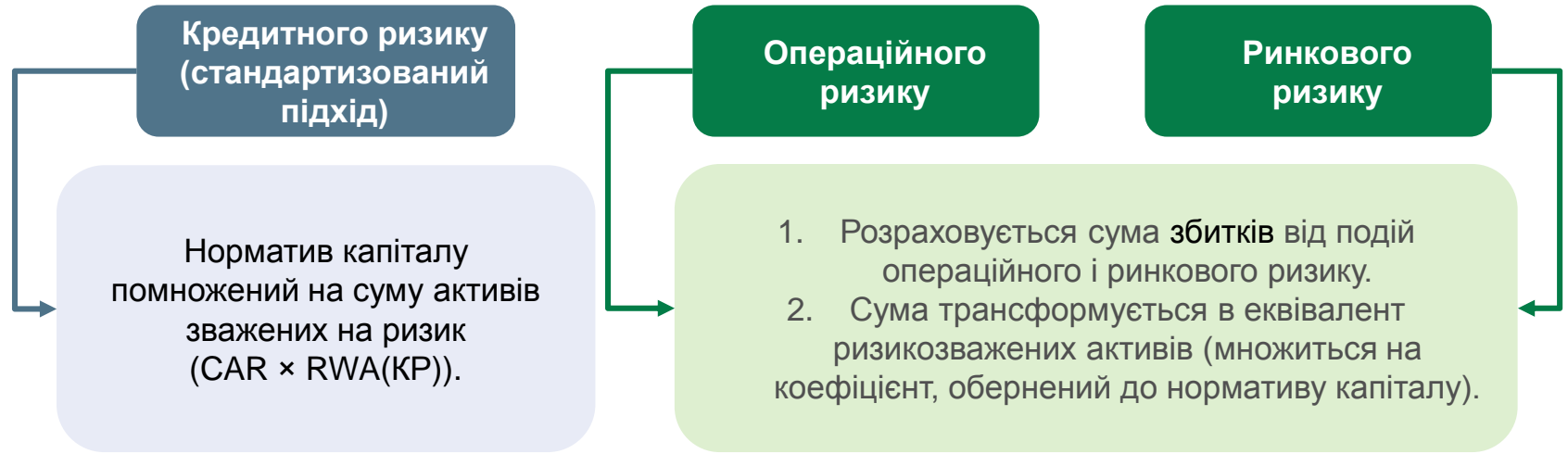
* Буфер системної важливості становитиме 1% для банків: Райффайзен Банк Аваль, Альфа Банк, Укрсоцбанк, ПУМБ, УкрСиббанк, ТАС, Універсал Банк, ОТП Банк, Південний та Кредобанк; 1.5%: Укрексімбанк та Укргазбанк; 2%: ПриватБанк та Ощадбанк.

Нова структура капіталу

Розрахунок мінімальних вимог до капіталу для покриття ризиків

Розрахунок мінімально необхідної суми капіталу під покриття:

$$\text{Показник адекватності капіталу (CAR)} = \frac{\text{Капітал}}{\text{RWA (KP)} + \text{RWA (OP)} + \text{RWA (PP)}}$$

$$= \text{OP} \times \frac{1}{\text{CAR}_{\min}} + \text{PP} \times \frac{1}{\text{CAR}_{\min}}$$

Імплементация нових нормативів ліквідності

LCR (Liquidity Coverage Ratio):

- Запроваджено 15 лютого Постановою Правління № 13
 - Тестові розрахунки
 - Встановлення нормативного значення
- Скасовано нормативи Н4 та Н5
 - З 1 грудня норматив LCR становитиме 100%

NSFR (Net Stable Funding Ratio):

- Презентація концепції
 - Доопрацювання з міжнародними експертами
 - Запровадження Постановою НБУ
- Тестові розрахунки
 - Визначення графіку виходу NSFR на 100%
- Обов'язковий норматив
 - Скасування нормативу Н6 з 2022 року